

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών – Προς μια ανθεκτική διαχείριση των υδάτων για την καταπολέμηση της κλιματικής κρίσης στο πλαίσιο μιας γαλάζιας συμφωνίας της ΕΕ

(Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

(C/2024/5367)

Εισηγητής: André VIOLA (FR/PES), μέλος του Διαμερισματικού Συμβουλίου της Aude**I. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ (ΕτΠ),

1. Τονίζει ότι το νερό, το οποίο είναι απαραίτητο για τη ζωή, στηρίζει την ανθρώπινη υγεία, την παραγωγή τροφίμων, τα οικοσυστήματα και τη ρύθμιση του κλίματος, ωστόσο απειλείται από πολυάριθμες προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένης της ρύπανσης από βιομηχανικά χημικά προϊόντα, φυτοφάρμακα, θρεπτικές ουσίες, φαρμακευτικά προϊόντα, πλαστικά, από τους υποβρύχιους θορύβους, από την εξόρυξη πρώτων υλών και από τα απόβλητα, και τις βαθιές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής· υπογραμμίζει ότι η λειψυδρία δεν θα πρέπει να θεωρείται απλώς και μόνο φυσικό φαινόμενο, αλλά μάλλον και συνέπεια της παρατεταμένης και εκτεταμένης κακοδιαχείρισης των υδάτινων πόρων· υπογραμμίζει ότι ο τρόπος διαχείρισης των υδάτων σήμερα δεν είναι πλέον κατάλληλος και πρέπει να επανεξεταστεί προκειμένου να εξασφαλιστούν αποφασιστική δράση και τολμηρά μέτρα στον τομέα του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής σε αυτήν, καθώς και στον τομέα της πρόληψης των φυσικών καταστροφών.

2. Επισημαίνει ότι, εντός της ΕΕ, η διαχείριση των υδάτων επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από την κλιματική αλλαγή, τη γεωργία, την εκβιομηχάνιση και την αστικοποίηση⁽¹⁾. Οι αλληλένδετες προκλήσεις στον τομέα των υδάτων περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις πλημμύρες, την ξηρασία, τη θερμική καταπόνηση, τη λειψυδρία, τη ρύπανση των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων, την εξασθένηση της βιοποικιλότητας στις υδάτινες μάζες, τη διαχείριση των λυμάτων και των υδάτων αποστράγγισης, καθώς και την άνοδο της στάθμης της θάλασσας. Το 2019, το 29 % του εδάφους της ΕΕ υπέστη καταπόνηση των υδάτινων πόρων για μία τουλάχιστον περίοδο⁽²⁾· εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι η λειψυδρία αναγκάζει τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) να κηρύσσουν καταστάσεις έκτακτης ανάγκης λόγω ξηρασίας, τροφοδοτώντας τις εντάσεις στις τοπικές κοινότητες και τις διασυνοριακές περιοχές.

3. Υπογραμμίζει τον αρνητικό αντίκτυπο που έχουν οι ξηρασίες, οι πλημμύρες και άλλα ακραία καιρικά φαινόμενα στην οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή της ΕΕ, παρακωλύοντας την εφαρμογή της πολιτικής συνοχής της Ένωσης και αυξάνοντας τον κίνδυνο να βαθύνουν οι κοινωνικές ανισότητες.

4. Αναγνωρίζει ότι οι προκλήσεις της διαχείρισης των υδάτων θα ενταθούν σημαντικά τα επόμενα χρόνια και δεκαετίες λόγω των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και ότι τα όρια του πλανήτη για τα γλυκά ύδατα έχουν ήδη υπερβεί τα ασφαλή όρια⁽³⁾· τονίζει ότι απαιτούνται συντονισμένες δράσεις άμβλυνσης, προσαρμογής και ενίσχυσης της ανθεκτικότητας σε όλους τους τομείς για τη μείωση και τον έλεγχο των βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιπτώσεων στην ευημερία και την υγεία, το περιβάλλον και την οικονομία· ζητεί η διαχείριση των υδάτων να βασίζεται σε μακρόπνοες στρατηγικές και να προχωρήσει στη μετάβαση από τη διαχείριση κρίσεων στη διαχείριση κινδύνων, δίνοντας, για παράδειγμα, μεγαλύτερη έμφαση στη λήψη μέτρων από την πλευρά της ζήτησης έναντι μέτρων από την πλευρά της προσφοράς και δίνοντας προτεραιότητα στο πόσιμο νερό έναντι των άλλων χρήσεων.

5. Υπογραμμίζει ότι η πιο αποδοτική χρήση των υδάτων έχει άμεσο αντίκτυπο στην κατανάλωση ενέργειας και στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής· τονίζει τη σημασία της επίτευξης μιας έξυπνης ως προς τη διαχείριση των υδάτων κοινωνίας, με τη λήψη μέτρων όπως η πρόληψη των διαρροών νερού και η εξάλειψη των περιπτώσεων σπατάλης νερού· προτρέπει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να συνεργαστούν με τους ΟΤΑ και να τους παράσχουν τη σχετική στήριξη, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής στήριξης, ιδίως στο πλαίσιο της σχέσης νερού-ενέργειας-τροφής-ανθρώπινης υγείας-οικοσυστήματος.

6. Καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να χαράξει μια ολοκληρωμένη στρατηγική για τα ύδατα, η οποία θα αντιμετωπίζει τις προκλήσεις που σχετίζονται με το νερό, δίνοντας προσοχή σε διάφορους τομείς, και θα προστατεύει το δικαίωμα σε καθαρό και επαρκές νερό για όλους. Οι τρέχουσες πολιτικές της ΕΕ για τα ύδατα παραμένουν κατακερματισμένες και ακολουθούν μια «προσέγγιση στεγανών»: απαιτείται μια ολιστική στρατηγική που θα συνδέει τις διάφορες πτυχές των υφιστάμενων πολιτικών διαχείρισης των υδάτων σε όλους τους τομείς.

⁽¹⁾ https://climate.ec.europa.eu/system/files/2023-12/SWD_2023_932_1_EN.pdf.

⁽²⁾ ΕΟΠ, 2023.

⁽³⁾ Αριθμός υπερβάσεων των ορίων του πλανήτη στην ΕΕ, το 2010 και το 2021 — Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (europa.eu).

7. Τονίζει την ανάγκη καταπολέμησης των υδατογενών νόσων και των ασθενειών που σχετίζονται με τα ύδατα, της ρύπανσης των υδάτων και της λειψυδρίας, οι οποίες επηρεάζουν τη δημόσια υγεία και επιδεινώνονται από την κλιματική αλλαγή· επικροτεί το σχέδιο δράσης για μηδενική ρύπανση και την πλατφόρμα ενδιαφερόμενων μερών για μηδενική ρύπανση (υπό την κοινή προεδρία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών), και καλεί την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεχίσει το έργο της εν λόγω πλατφόρμας.

8. Αναγνωρίζει τη διασύνδεση του ζητήματος των υδάτων με όλους τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) και εκφράζει την ικανοποίησή της για την αναγνώριση του ρόλου του νερού στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στη συμφωνία των ΗΑΕ της COP28· καλεί την ΕΕ να συνεχίσει τις προσπάθειές της για την εφαρμογή του θεματολογίου δράσης για τα ύδατα και των δεσμεύσεων της διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών 2023 για το νερό, ιδίως όσον αφορά την επίτευξη του ΣΒΑ 6 (καθαρό νερό και αποχέτευση)· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεργαστεί ενεργά με την ΕτΠ σε αυτά τα διεθνή φόρουμ.

9. Υπογραμμίζει τη σημασία της υγείας του εδάφους για την κατακράτηση και διήθηση νερού· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τους συννομοθέτες να καταστήσουν τη συγκράτηση των υδάτων, τη διήθηση και την υγρασία του εδάφους βασικό πυλώνα του νόμου για την υγεία του εδάφους, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις εδαφικές και κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν σε κάθε περιοχή· υπογραμμίζει ότι οι ταμειυτήρες, τα συστήματα συλλογής, οι διαφορετικά διαμορφωμένες επιφανειακές δομές τόσο στις αγροτικές όσο και στις αστικές περιοχές θα πρέπει να επιτρέπουν την αργή διήθηση των βρόχινων υδάτων στο τοπίο αντί της εσπευσμένης διοχέτευσης στο αποχετευτικό δίκτυο, συμβάλλοντας στην αποφυγή πλημμυρών· επισημαίνει την ανάγκη περιορισμού της δέσμευσης γης και της φυσικής σφράγισης του εδάφους μέσω πολιτικών μέσων που προωθούν την επαναχρησιμοποίηση εγκαταλελειμμένων χώρων έναντι της χρήσης παρθένων εκτάσεων για οικοδόμηση και χρήση γης· επισημαίνει το δυναμικό των τυρφώνων και των υγιών δασών ως καταβोधρών άνθρακα και τον ρόλο τους στη διήθηση των υδάτων και τον περιορισμό των πλημμυρών, των ξηρασιών και των δασικών πυρκαγιών· θεωρεί σημαντικό να υποστηριχθεί, μέσω ειδικών αναπτυξιακών πολιτικών, ο ρόλος που διαδραματίζουν οι γεωργικές δραστηριότητες στην ορθή διαχείριση των υδάτων· υπενθυμίζει τον ρόλο του νομοθετήματος της ΕΕ για την αποκατάσταση της φύσης στην ενίσχυση των συνεργιών μεταξύ των δράσεων άμβλυνσης και προσαρμογής, της πρόληψης καταστροφών και της αποκατάστασης της φύσης, για την καταπολέμηση της τριπλής πλανητικής κρίσης της απώλειας βιοποικιλότητας, της ρύπανσης και της κλιματικής αλλαγής.

10. Καλεί την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δώσει προτεραιότητα στην έγκριση της πρωτοβουλίας για την ανθεκτικότητα των υδάτων χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση, να καταστήσει το νερό στρατηγική προτεραιότητα για την επόμενη εντολή της κατά την περίοδο 2024-2029 και να ενσωματώσει το νερό σε όλες τις σχετικές πολιτικές της ΕΕ. Προς τούτο, ζητεί τον διορισμό ειδικού Επιτρόπου της ΕΕ αρμόδιου για το χαρτοφυλάκιο υδάτων, ο οποίος θα επιβλέπει και θα ενσωματώνει μια διατομεακή προσέγγιση για τα ύδατα.

Ευρωπαϊκή συναίνεση για μια στρατηγική για τα ύδατα

11. Επαναλαμβάνει την έκκληση της ΕτΠ για μείωση της χρήσης του νερού, για κυκλικές διαδικασίες που να περιλαμβάνουν την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων και για μια προσέγγιση αποδοτικής χρήσης των υδάτων για τα κτίρια, καθώς και για ενίσχυση της νομοθεσίας της ΕΕ σε επίπεδο λεκάνης απορροής⁽⁴⁾ με την ισχυροποίηση των μέτρων διαφύλαξης των υδάτινων πόρων, ιδίως των υπόγειων υδάτων, υψηλότερης ποιότητας· υπενθυμίζει τις συστάσεις της ΕτΠ του 2016 για την επίτευξη μιας έξυπνης ως προς τη διαχείριση των υδάτων κοινωνίας της ΕΕ⁽⁵⁾.

12. Επιδοκιμάζει το γεγονός ότι το Συμβούλιο αναγνωρίζει τη στρατηγική σημασία μιας προσέγγισης της ΕΕ για την ασφάλεια των υδάτων και την ανάγκη για ενισχυμένη ενωσιακή και παγκόσμια δράση για τα ύδατα⁽⁶⁾· επισημαίνει την πρόταση για ένα σχέδιο REWaterEU από διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ· λαμβάνει υπό σημείωση τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την COP27⁽⁷⁾ και την COP28⁽⁸⁾, τα οποία τονίζουν τη σημασία της οικοδόμησης έξυπνων ως προς τη διαχείριση των υδάτων κοινωνιών για την επίτευξη των στόχων για το κλίμα.

13. Χαιρετίζει τις εργασίες της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ) και της Ομάδας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τα Ύδατα σχετικά με τη Γαλάζια Συμφωνία της ΕΕ, υποστηρίζοντας τις ρηξικέλευθες προσπάθειες και την προσαρμογή της διακυβέρνησης των υδάτων της ΕΕ για την πρόβλεψη των αναγκών, την προστασία των υδάτινων πόρων και τη διαχείριση των κινδύνων που σχετίζονται με το νερό μέσω ενός σχεδίου δράσης⁽⁹⁾.

14. Εκφράζει τη λύπη της για την καθυστέρηση στην έγκριση της πρωτοβουλίας της ΕΕ για την ανθεκτικότητα των υδάτων και παροτρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεργαστεί αποτελεσματικά με τους ΟΤΑ, τους οικονομικούς φορείς και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ώστε να ανοίξει ο δρόμος προς μια φιλόδοξη και ολιστική ευρωπαϊκή στρατηγική για τα ύδατα με σκοπό την ενσωμάτωση των υδάτων σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ μέσω συγκεκριμένων μέτρων και σαφούς χρονοδιαγράμματος.

15. Ζητεί η πρωτοβουλία της ΕΕ για την ανθεκτικότητα των υδάτων να αξιολογήσει την ισχύουσα νομοθεσία και να εφαρμόσει νέα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και να συμβιβαστούν οι ανάγκες των διαφόρων χρηστών νερού με την τρέχουσα και τη μελλοντική διαθεσιμότητα υδάτων, να αποφευχθούν οι ασυντόνιστες προσπάθειες μεταξύ των εθνικών και υποεθνικών επιπέδων, να αποκατασταθεί ο κύκλος του νερού και να ενσωματωθούν οι στόχοι για τα ύδατα στις σχετικές τομεακές πολιτικές και τα επενδυτικά προγράμματα της ΕΕ.

⁽⁴⁾ Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών Η αντιμετώπιση του προβλήματος της λειψυδρίας και της ξηρασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ C 172 της 5.7.2008, σ. 49).

⁽⁵⁾ Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Αποτελεσματικό σύστημα διαχείρισης των υδάτων: προσέγγιση καινοτόμων λύσεων» (ΕΕ C 207 της 30.6.2017, σ. 45).

⁽⁶⁾ <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2023/03/23/european-council-conclusions-23-march-2023/>.

⁽⁷⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-9-2022-0461_EL.html.

⁽⁸⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-9-2023-0458_EL.html.

⁽⁹⁾ <https://www.eesc.europa.eu/el/agenda/our-events/events/eu-blue-deal>.

16. Ζητεί καλύτερη εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου που σχετίζεται με τα ύδατα, συμπεριλαμβανομένης της αναθεώρησης της οδηγίας για τα ύδατα κολύμβησης ⁽¹⁰⁾, των οδηγιών για τη νιτρορύπανση και τις πλημμύρες ⁽¹¹⁾, της οδηγίας-πλαίσου για τη θαλάσσια στρατηγική ⁽¹²⁾, καθώς και να ενισχυθεί η εφαρμογή της οδηγίας-πλαίσου για τα ύδατα ⁽¹³⁾ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει προσεκτικά τον τρόπο με τον οποίο οι απαιτήσεις της οδηγίας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων ⁽¹⁴⁾ (UWWTD) αλληλεπιδρούν με την υποχρέωση της οδηγίας πλαισίου για τα ύδατα σχετικά με τη μη υποβάθμιση, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ των δύο νομοθετικών πράξεων και παράλληλα να διατηρηθούν όλα τα κίνητρα για τη λήψη κατάλληλων τεχνικών μέτρων επεξεργασίας· παροτρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λάβει νομοθετικά μέτρα, εάν είναι απαραίτητο.

17. Εκφράζει την ανησυχία της για την αργή εφαρμογή των πολιτικών για τα ύδατα λόγω ανεπαρκούς χρηματοδότησης και ελλειπών ενσωμάτωσης στις τομεακές πολιτικές· ζητεί να αυξηθεί η χρηματοδοτική στήριξη των ΟΤΑ και των φορέων που σχετίζονται με το νερό για κεφαλαιουχικές δαπάνες και τονίζει την ανάγκη καλύτερου συντονισμού των περιφερειακών ταμείων και των χρηματοδοτικών μέσων, συμπεριλαμβανομένων του LIFE Europe, του INTERREG, του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και της χρηματοδοτικής εργαλειοθήκης της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

18. Τονίζει ότι στα περισσότερα κράτη μέλη οι ΟΤΑ έχουν θεσμικές και πολιτικές ευθύνες και αρμοδιότητες σχετικά με τη διαχείριση των υδάτων, διαμορφώνοντας έτσι την εφαρμογή των περισσότερων οδηγιών της ΕΕ για τα ύδατα· καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες ώστε οι ΟΤΑ να συμβάλουν στη διαχείριση των υδάτων, μεταξύ άλλων με την παροχή επαρκών χρηματοδοτικών πόρων για τη διασφάλιση της καλής ποιότητας των υδάτων και την αύξηση της ανθεκτικότητας της διαχείρισης των υδάτων στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής.

Προς μια χωρίς αποκλεισμούς διακυβέρνηση των υδάτων της ΕΕ με επίκεντρο τους ΟΤΑ

19. Σημειώνει ότι οι ΟΤΑ είναι βασικοί παράγοντες στη διαχείριση των υδάτων, συμπεριλαμβανομένων του καθορισμού των τιμών και της εποπτείας των υπηρεσιών, και ότι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή των περιβαλλοντικών πολιτικών ⁽¹⁵⁾· επισημαίνει ότι οι ΟΤΑ διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για την ενίσχυση της δημόσιας αποδοχής των δράσεων για το κλίμα και την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης, και ότι είναι οι φορείς άμεσης επέμβασης για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

20. Επισημαίνει ότι οι ΟΤΑ εργάζονται ενεργά με στόχο την ανθεκτικότητα των υδάτων μεταρρυθμίζοντας τον πολεοδομικό και αγροτικό χωροταξικό σχεδιασμό, ανανεώνοντας και κατασκευάζοντας νέες πράσινες και γαλάζιες υποδομές και χώρους, αποκαθιστώντας και προστατεύοντας τα ύδατα και τα εδάφη τους και εφαρμόζοντας σχέδια διαχείρισης πλημμυρών και ξηρασίας, όπως αποδεικνύεται από πρωτοβουλίες όπως το Σύμφωνο των Δημάρχων και το Σύμφωνο Οικολογικών Πόλεων· υπογραμμίζει ότι οι ΟΤΑ εφαρμόζουν αυτά τα μέτρα, προωθώντας παράλληλα τη συνεργασία με τις εταιρείες ύδρευσης, τον αγροδιατροφικό κλάδο, τις επιχειρήσεις, τους πολεοδόμους, τους πολίτες και τους ΟΤΑ σε λεκάνες απορροής ποταμών· τονίζει την ανάγκη για ενισχυμένη χρηματοδοτική και διαρθρωτική στήριξη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς τους ΟΤΑ για την υλοποίηση αυτών των πρωτοβουλιών.

21. Διαπιστώνει με ανησυχία την έλλειψη ολοκληρωμένου και σαφούς ευρωπαϊκού πλαισίου όσον αφορά την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένης της κατάλληλης νομοθεσίας και της κατανομής αρμοδιοτήτων για την αντιμετώπιση της αδράνειας· ζητεί η ευρωπαϊκή στρατηγική για τα ύδατα να αντιμετωπίσει ενεργά αυτές τις προκλήσεις στον τομέα της διαχείρισης των υδάτων.

22. Επισημαίνει την ανάγκη ενίσχυσης της διαχείρισης των διασυνοριακών λεκανών απορροής ποταμών. Οι ποταμοί διατρέχουν πολλές χώρες, ενισχύοντας την αλληλεξάρτηση μεταξύ των ευρωπαϊκών περιφερειών. Καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ενσωματώσει τις πτυχές που σχετίζονται με τα ύδατα στην πολιτική γειτονίας της και στις περιφερειακές/διεθνείς πρωτοβουλίες, και να ενισχύσει τη διασυνοριακή συνεργασία για τις λεκάνες απορροής τόσο ως προς τις ποιοτικές όσο και ως προς τις ποσοτικές πτυχές των υδάτων. Επί του παρόντος, υπάρχει έλλειψη ρύθμισης όσον αφορά την ποσότητα των ποτάμιων υδάτων, ενώ πολλές ευρωπαϊκές περιφέρειες χρησιμοποιούν τα ποτάμια ύδατα ως πόρο πόσιμου νερού.

23. Ζητεί μετ' επιτάσεως την ενίσχυση της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης των υδάτων εντός των κρατών μελών για τη στήριξη των ΟΤΑ στην ανάπτυξη στρατηγικών σχεδιασμού και διαχείρισης των υδάτων, με παράλληλη διασφάλιση της ευθυγράμμισης μεταξύ εθνικών και υποεθνικών δράσεων, την ενσωμάτωση της διαχείρισης των υδάτων στον χωροταξικό σχεδιασμό, καθώς και τη δημιουργία εργαλείων για δομημένη αμοιβαία μάθηση, που να οδηγεί σε μεγαλύτερη ολοκλήρωση πολιτικής σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

⁽¹⁰⁾ Οδηγία 2006/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 2006, σχετικά με τη διαχείριση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης και την κατάργηση της οδηγίας 76/160/ΕΟΚ (ΕΕ L 64 της 4.3.2006, σ. 37).

⁽¹¹⁾ Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 1991 για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1).

⁽¹²⁾ Οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008, περί πλαισίου κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον (οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική) (ΕΕ L 164 της 25.6.2008, σ. 19).

⁽¹³⁾ Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ L 327 της 22.12.2000, σ. 1).

⁽¹⁴⁾ Οδηγία 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1991 για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων (ΕΕ L 135 της 30.5.1991, σ. 40).

⁽¹⁵⁾ The governance of water services in Europe, EurEau (eureau.org) (Η διακυβέρνηση των υπηρεσιών ύδρευσης στην Ευρώπη).

24. Καλεί την Ευρωπαϊκή Ένωση να μεριμνήσει ώστε τα κράτη μέλη να καταρτίσουν εθνικά σχέδια για τους υδάτινους πόρους, τα οποία θα λαμβάνουν πλήρως υπόψη τις ανάγκες όσον αφορά το πόσιμο νερό, τη φύση, τη βιομηχανία και τη γεωργία, ενώ θα πρέπει παράλληλα να λαμβάνουν υπόψη και τους κινδύνους πλημμυρών.

25. Επισημαίνει ότι η Μεσόγειος είναι η περιοχή με τη μεγαλύτερη καταπόνηση των υδάτινων πόρων, όπου περί το 30 % του πληθυσμού αντιμετωπίζει μόνιμη καταπόνηση των υδάτινων πόρων και έως και το 70 % αντιμετωπίζει εποχική καταπόνηση των υδάτινων πόρων ⁽¹⁶⁾. επικροτεί το έργο της Ευρωμεσογειακής Περιφερειακής και Τοπικής Συνέλευσης (ARLEM) της ΕτΠ σχετικά με την έκθεσή της με τίτλο «Οικοδόμηση της ανθεκτικότητας των υδάτων: ο ρόλος των πόλεων και των περιφερειών της Μεσογείου»· επαναλαμβάνει ότι οι ορεινές, οι εξόχως απόκεντρες και οι νησιωτικές περιοχές είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στην καταπόνηση των υδάτινων πόρων και αντιμετωπίζουν ειδικά προβλήματα που συνδέονται με την πρόσβαση σε πόσιμο νερό και τη διάθεση και επεξεργασία λυμάτων ⁽¹⁷⁾, και ότι οι προκλήσεις αυτές θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την αναθεώρηση της υφιστάμενης και την ανάπτυξη νέας νομοθεσίας. Στο πλαίσιο των εργασιών αυτών, η ΕΕ θα πρέπει να διασφαλίσει τη δυνατότητα προσαρμογής της νομοθεσίας στις τοπικές συνθήκες των διαφόρων κρατών μελών.

Βελτίωση της εφαρμογής της αρχής της πρόσβασης στο πόσιμο νερό και στην αποχέτευση

26. Επισημαίνει ότι η πρόσβαση σε επαρκές, ασφαλές, αποδεκτό, φυσικά προσβάσιμο και οικονομικά προσιτό πόσιμο νερό και σε αποχέτευση αποτελεί ανθρώπινο δικαίωμα ⁽¹⁸⁾, σημειώνοντας ότι οι αναδιατυπώσεις της οδηγίας για το πόσιμο νερό ⁽¹⁹⁾ και της οδηγίας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων αποσκοπούν στη διασφάλιση αυτού του δικαιώματος στην ΕΕ· εκφράζει, ωστόσο, την ανησυχία της για το γεγονός ότι, παρά τις προσπάθειες αυτές, εξακολουθούν να υπάρχουν περιοχές της ΕΕ σε τοπικό επίπεδο όπου το δικαίωμα αυτό δεν διασφαλίζεται αποτελεσματικά· σημειώνει ότι 10 εκατομμύρια Ευρωπαίοι εξακολουθούν να μην έχουν πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες αποχέτευσης ⁽²⁰⁾· κρίνει ότι το νερό θα πρέπει να θεωρείται κοινόχρηστος φυσικός πόρος και στο πλαίσιο αυτό χρειάζεται να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ αποδοτικότητας και δημόσιας εποπτείας.

27. Αναγνωρίζει ότι η απώλεια βασικών οικοσυστημικών υπηρεσιών, όπως του πόσιμου νερού και της βιοποικιλότητας, υπονομεύει τα εν λόγω δικαιώματα, μειώνοντας για παράδειγμα τη γεωργική και την αλιευτική παραγωγή, επηρεάζοντας αρνητικά την υγεία ή αφαιρώντας τα φυσικά φίλτρα από τον κύκλο του νερού· τονίζει ότι η μακροπρόθεσμη επισιτιστική ασφάλεια και ανθεκτικότητα των συστημάτων τροφίμων εξαρτώνται από τη διαθεσιμότητα καθαρού γλυκού νερού.

28. Επισημαίνει ότι οι ΟΤΑ αποτελούν το πλέον κατάλληλο επίπεδο διακυβέρνησης για τη διασφάλιση αυτού του δικαιώματος και, ως εκ τούτου, καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να παράσχουν πολιτική και οικονομική στήριξη στους ΟΤΑ ώστε να πραγματοποιήσουν τις αναγκαίες επενδύσεις σε υποδομές για την επίτευξη του ΣΒΑ 6 σε ολόκληρη την ΕΕ.

29. Επισημαίνει ότι πολλοί ΟΤΑ είναι επιφορτισμένοι με τον καθορισμό των τιμολογίων και την εφαρμογή μειώσεων τιμών για τους ευάλωτους πολίτες που δεν είναι σε θέση να πληρώσουν τους λογαριασμούς ύδρευσης· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την καταπολέμηση της έλλειψης νερού και να εφαρμόζουν αποτελεσματικά μέσα για την αντιμετώπιση των σημερινών και αυξανόμενων προβλημάτων οικονομικής προσιτότητας του νερού, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση μιας κοινής προσέγγισης και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σε επίπεδο ΕΕ για έναν δίκαιο σχεδιασμό των τιμών του νερού.

30. Είναι της άποψης ότι, δεδομένων των σημαντικών εξελίξεων στην κατάσταση της πολιτικής ασφάλειας τα τελευταία χρόνια και του ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος για την αντιμετώπιση πιθανών τρωτών σημείων, η νομοθεσία της ΕΕ θα πρέπει να διασφαλίζει ισχυρή διατομεακή συνεργασία μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών κοινής ωφελείας στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, της ύδρευσης, της επεξεργασίας λυμάτων, του φυσικού αερίου και της θερμότητας· καλεί τους αρμόδιους δημόσιους φορείς σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο να διασφαλίζουν ότι οι εξουσιοδοτημένοι εκπρόσωποι των διαφόρων τομέων κοινής ωφελείας θα διαβουλεύονται κάθε χρόνο σχετικά με την ετοιμότητα για την αντιμετώπιση κινδύνων.

31. Επαναλαμβάνει την ανάγκη για βιώσιμη κατανομή των υδάτινων πόρων, μεταξύ άλλων μέσω στόχων εξοικονόμησης νερού, για τη δίκαιη κατανομή στους χρήστες των κινδύνων έλλειψης νερού· τονίζει ότι οποιαδήποτε προσωρινή διακοπή υδροδότησης ή μείωση της πίεσης θα πρέπει πάντα να διασφαλίζει πρωτίστως επαρκή ποσότητα για τον πληθυσμό με παράλληλη διασφάλιση της διατήρησης των οικολογικών ροών, οι οποίες είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της υγείας των υδάτινων οικοσυστημάτων, την προώθηση της βιοποικιλότητας και την ορθή χρήση των υδάτινων πόρων.

32. Υπογραμμίζει τη σημασία της πρόληψης της κερδοσκοπίας όσον αφορά το νερό προκειμένου να διασφαλιστούν η δίκαιη πρόσβαση, η κοινωνική δικαιοσύνη και η βιώσιμη διαχείριση των πόρων· ζητά την απαγόρευση της εμπορίας νερού ως βασικού αγαθού στις χρηματοπιστωτικές αγορές και τονίζει την ανάγκη να συνδυαστεί η δημόσια εποπτεία με τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα κατά τρόπο που να καλύπτονται οι ειδικές ανάγκες και συνθήκες της συγκεκριμένης κοινότητας ή περιφέρειας.

⁽¹⁶⁾ Water scarcity conditions in Europe (Water exploitation index plus) (europa.eu) [Συνθήκες λειψυδρίας στην Ευρώπη (βελτιωμένος δείκτης αξιοποίησης νερού) (europa.eu)].

⁽¹⁷⁾ COM(2022) 198 final (europa.eu).

⁽¹⁸⁾ https://digitallibrary.un.org/record/687002/files/A_RES_64_292-EN.pdf?ln=en.

⁽¹⁹⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2020/2184 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2020 σχετικά με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 435 της 23.12.2020, σ. 1).

⁽²⁰⁾ Αστικά λύματα - Ευρωπαϊκή Επιτροπή (europa.eu).

Έκκληση για ανάληψη δράσης με στόχο την κινητοποίηση του συνόλου της κοινωνίας

33. Τονίζει την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που θα καλύπτει τόσο τις ποιοτικές όσο και τις ποσοτικές πιυχές για τη διασφάλιση της ασφάλειας, της βιωσιμότητας και της ανθεκτικότητας των υδάτων, που απαιτεί την κινητοποίηση του συνόλου της κοινωνίας· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τη διακυβέρνηση χωρίς αποκλεισμούς μέσω μακροπρόθεσμων εθνικών εκπαιδευτικών και ενημερωτικών προγραμμάτων που θα απευθύνονται σε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, ακολουθώντας την προσέγγιση «Ένα νερό», όπου όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη από διαφορετικούς τομείς σε μια συγκεκριμένη περιοχή κάθονται γύρω από το ίδιο τραπέζι, όπως τα «ζωντανά εργαστήρια» με γνώμονα το νερό· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αξιοποιήσει το ευρωπαϊκό σύμφωνο για το κλίμα για να ενδυναμώσει τους πολίτες ώστε να οικοδομήσουν μια έξυπνη ως προς τη διαχείριση των υδάτων κοινωνία.

34. Τονίζει τη σημασία της αντιμετώπισης της ρύπανσης στην πηγή και την ανάγκη οι φορείς εκμετάλλευσης του πόσιμου νερού να βασίζονται σε υδάτινους πόρους υψηλής ποιότητας ώστε να ελαχιστοποιείται το κόστος επεξεργασίας και να διασφαλίζεται το καθαρό πόσιμο νερό· καλεί όλα τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη να συνεργαστούν για την εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» για την αντιμετώπιση της ρύπανσης από υπερφθοριωμένες και πολυφθοριωμένες αλκυλιωμένες ουσίες (PFAS), φυτοφάρμακα, ρύπους που προκαλούν νέες ανησυχίες και μικροπλαστικά, μεταξύ άλλων.

35. Υπογραμμίζει ότι η συμμετοχή των πολιτών πρέπει να αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο σε μια ολιστική προσέγγιση των πολιτικών της ΕΕ για τα ύδατα. Οι πολίτες θα πρέπει να συμβάλουν στην εφαρμογή και τον σχεδιασμό των λύσεων για τα ευρωπαϊκά ύδατα και πρέπει να ενισχυθεί η ευαισθητοποίηση του πληθυσμού σχετικά με τον επείγοντα χαρακτήρα των προκλήσεων στον τομέα των υδάτων· ζητεί μια πανευρωπαϊκή εκστρατεία ευαισθητοποίησης, σε συνέχεια της Πράσινης Εβδομάδας της ΕΕ 2024, η οποία να επικεντρώνεται στο θέμα της ανθεκτικότητας των υδάτων.

36. Τονίζει τη σημασία της σχέσης νερό-έδαφος για τη διαχείριση των υδάτων· τονίζει τη σημασία των συνεχιζόμενων επενδύσεων σε λύσεις που αμβλύνουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως η διαχείριση της αλάτωσης και της άλμης, που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, την κοινωνία και τη γεωργία μας· ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ενσωματώσει στις πολιτικές της μια προσέγγιση με γνώμονα το νερό και το έδαφος και να αντλήσει διδάγματα από τις χώρες που υιοθετούν την αρχή αυτή. Επιτρέποντας στο νερό και το έδαφος να αποτελούν οδηγό για τον χωροταξικό σχεδιασμό, τα οικοσυστήματα γίνονται πιο ανθεκτικά και λιγότερο ευάλωτα.

37. Φρονεί ότι όταν απορρίπτονται σε χωματερές, οι πλαστικές ύλες διαχέουν τοξικά χημικά στο έδαφος και τον υδροφόρο ορίζοντα. Χωρίς ορθή διαχείριση, οι πλαστικές ύλες ρυπαίνουν τα εδάφη, τα υδατορεύματα και τους ωκεανούς. Τα τοξικά πρόσθετα και τα μικροπλαστικά που περιέχονται στη βροχή, το έδαφος, τα υδατορεύματα, τους ωκεανούς και τις βουνοκορφές δεν μπορούν να εξαλειφθούν μέσω της ανακύκλωσης, της υγιεινομικής ταφής ή της καύσης. Μόνο νομικά δεσμευτικά όρια στην παγκόσμια παραγωγή πλαστικών για βασικές χρήσεις μπορούν να κάνουν τη διαφορά.

Κυκλική οικονομία και αποδοτική χρήση των υδάτων

38. Τονίζει ότι το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο αναγνωρίζει το νερό ως βασικό παράγοντα για την κυκλική οικονομία, καθώς διευκολύνει την ανάκτηση πρώτων υλών, ενισχύει τον εφοδιασμό σε τρόφιμα, αποτρέπει τη λειψυδρία και μειώνει τον κίνδυνο εντροπισμού· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να επιταχύνουν τη μετάβαση σε υλικά αποδοτικά ως προς τη χρήση νερού και την ανάκτηση ενέργειας σε όλες τις βιομηχανικές διεργασίες, ώστε να επιτευχθεί έξυπνη ως προς τη διαχείριση των υδάτων βιομηχανική συμβίωση.

39. Παροτρύνει μετ' επιτάσεως την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υιοθετήσει μια αρχή αποδοτικής χρήσης των υδάτων στην ΕΕ, παράλληλα με την αρχή της ενεργειακής απόδοσης, ώστε να δοθεί η δυνατότητα για αποτελεσματική επαναχρησιμοποίηση και εξοικονόμηση του νερού για γεωργικούς, βιομηχανικούς και οικιακούς σκοπούς.

40. Σημειώνει ότι οι βιομηχανίες, ιδίως οι στρατηγικοί τομείς για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, είναι βιομηχανίες υψηλής έντασης νερού και ότι η λειψυδρία μπορεί να παρεμποδίσει την απαλλαγή της ΕΕ από τις ανθρακούχες εκπομπές, την οικονομική ανάπτυξη και τη στρατηγική αυτονομία· καλεί, ως εκ τούτου, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εγκρίνει τη σχετική νομοθεσία για την οικοδόμηση πράσινων και έξυπνων ως προς τη διαχείριση των υδάτων οικονομικών κλάδων που τηρούν την αρχή του «μη βλάπτει» στους τομείς της ενέργειας, της γεωργίας και διατροφής, του τουρισμού, της υδατοκαλλιέργειας, της ψηφιακής τεχνολογίας και των κατασκευών, σε συνεργασία με τους ΟΤΑ και τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς.

41. Δεδομένου ότι οι υδάτινοι πόροι είναι περιορισμένοι και η πίεση που υφίστανται αυξάνει, η πρόληψη των διαρροών νερού θα πρέπει να αποτελεί την πρώτη προτεραιότητα για την ενίσχυση της αποδοτικότητας των υδάτων· η πρόσβαση στο πόσιμο νερό και την αποχέτευση αποτελεί ανθρώπινο δικαίωμα, συνεπώς οι διαρροές σε μεγάλη κλίμακα ενώ αντιμετωπίζουμε εντεινόμενη λειψυδρία είναι απαράδεκτες· υπάρχει ένα συνολικό κενό ως προς την ευαισθητοποίηση για τις διαρροές νερού, το οποίο οφείλεται σε υποεπένδυση στη συντήρηση και την ανανέωση των υποδομών ύδρευσης⁽²¹⁾· τονίζει ότι, παρόλο που πολλοί ΟΤΑ χρηματοδοτούν την ανάπτυξη και την αναβάθμιση των υποδομών, η χρηματοδότηση για μακροπρόθεσμες επενδύσεις παραμένει περιορισμένη και θα απαιτήσει σημαντική κινητοποίηση κονδυλίων· τονίζει, ως εκ τούτου, την ανάγκη ενίσχυσης των επενδύσεων σε υποδομές, υπηρεσίες και νέες τεχνολογίες στο πλαίσιο των υφιστάμενων και μελλοντικών ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων και του NextGenerationEU, συμπεριλαμβανομένου του μέσου παρακολούθησης του μετά το 2026.

⁽²¹⁾ Η κακή προσαρμογή αναφέρεται σε δράσεις που αναλαμβάνονται με σκοπό την άμβλυνση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, αλλά οι οποίες τελικά αυξάνουν τους κινδύνους και την ευπάθεια.

42. Τονίζει ότι το μέλλον της γεωργίας και της επισιτιστικής ασφάλειας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη διαθεσιμότητα νερού· επισημαίνει την ανάγκη να ενισχυθούν οι πρακτικές βιώσιμης χρήσης των υδάτινων πόρων στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ) με σκοπό: α) τη διασφάλιση μακροπρόθεσμης ανθεκτικότητας μέσω λύσεων που βασίζονται στη φύση· β) τη βελτίωση της συγκράτησης των υδάτων στην περιοχή, μεταξύ άλλων μέσω της υιοθέτησης αγρονομικών πρακτικών που θα περιλαμβάνουν τεχνικές ελάχιστης άρωσης ή τη δημιουργία μόνιμων λειμώνων και άλλων συστημάτων φυσικής διήθησης· γ) την καταπολέμηση της ρύπανσης· δ) τη στροφή προς καλλιέργειες μικρότερης έντασης νερού· ε) την ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης και της μείωσης της χρήσης του νερού, μεταξύ άλλων με την ανάπτυξη συστημάτων παροχής συμβουλών άρδευσης από ειδήμονες με σκοπό να υποδεικνύεται στους χρήστες, βάσει υδροκλιματικών στοιχείων, η ακριβής χρονική στιγμή της αρδευτικής δραστηριότητας και η ενδεδειγμένη ποσότητα χρησιμοποιούμενου νερού· στ) την αντικατάσταση των αναποτελεσματικών αρδευτικών συστημάτων με άλλα συστήματα που χρησιμοποιούν λιγότερο νερό· ζητεί να υποστηριχθούν περαιτέρω οι πρακτικές αυτές από επαρκείς επενδύσεις σε καινοτόμες γεωργικές πρακτικές για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών στο φυσικό περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή και, ταυτόχρονα, για την προστασία της βιοποικιλότητας και την τόνωση μιας βιώσιμης παραγωγής με έδρα την ΕΕ, που θα διασφαλίζει την ανταγωνιστικότητα των γεωργών και των γεωργικών επιχειρήσεων και θα αναζωογονεί τις αγροτικές κοινότητες.

43. Επισημαίνει ότι είναι υψίστης σημασίας να δοθεί προτεραιότητα σε πρακτικές βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων που επικεντρώνονται στη διατήρηση της ακεραιότητας των οικοσυστημάτων γλυκών υδάτων· υπενθυμίζει ότι, ενώ η κατασκευή ταμιευτήρων μπορεί να φαίνεται λογική προσέγγιση για τη διασφάλιση της ασφάλειας των υδάτινων πόρων, τα μέτρα αυτά προσφέρουν μόνο μια περιορισμένη λύση και διαταράσσουν σημαντικά τη φυσική ισορροπία των οικοσυστημάτων γλυκών υδάτων υποβαθμίζοντας την ικανότητά τους να αναπληρώνουν με φυσικό τρόπο τους υδάτινους πόρους.

44. Τονίζει την ανάγκη να καταβληθούν προσπάθειες για ένα δίκαιο φορολογικό σύστημα για τους μεγάλους καταναλωτές νερού, ώστε να διασφαλίζεται η δίκαιη συνεισφορά τους και ταυτόχρονα να τους παρέχονται κίνητρα για να επιδιώκουν ενεργά τη μείωση της χρήσης νερού· υπογραμμίζει την ανάγκη για ένα ευρωπαϊκό σχέδιο όσον αφορά τον τρόπο βελτίωσης της αποδοτικής χρήσης του νερού από τους μεγάλους καταναλωτές νερού, που θα ενισχύει παράλληλα την ανταγωνιστικότητά τους.

45. Καλεί τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη να δώσουν προτεραιότητα σε λύσεις που βασίζονται στη φύση· τάσσεται υπέρ της χρήσης «γκρίζων» λύσεων μόνο όταν οι πράσινες λύσεις δεν μπορούν να προσφέρουν επαρκή και συνεχή αξιοπιστία των υπηρεσιών που είναι αναγκαίες για το σύστημα ύδρευσης ⁽²³⁾.

Ψηφιοποίηση

46. Καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παράσχει κίνητρα για την ψηφιοποίηση στον τομέα των υδάτων, να αξιοποιήσει τα οφέλη της διασυνδεσιμότητας ανθρώπων, συσκευών και διαδικασιών και να δημιουργήσει τριχοειδή δίκτυα ικανά να παρακολουθούν το σύστημα ύδρευσης και τις υποκείμενες υποδομές του με ολιστικό τρόπο· ζητεί η παρακολούθηση αυτή να ξεκινήσει από τις πολλαπλές πηγές της και να επεκταθεί στους μεμονωμένους τελικούς χρήστες, ώστε να δημιουργηθούν έτσι συνεχείς ροές δεδομένων για καινοτόμα συστήματα υποστήριξης αποφάσεων σε διαφορετικά επίπεδα διακυβέρνησης, ιδίως για τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας σε επίπεδο λεκάνης. Ταυτόχρονα, επισημαίνει τη σημασία της διασφάλισης της ασφάλειας των πληροφοριών, της δεοντολογίας και της ακεραιότητας.

47. Σημειώνει ότι τα δεδομένα είναι διαθέσιμα αλλά διασκορπισμένα σε διάφορες πηγές· ζητεί τη στήριξη της έξυπνης ποσοτικής διαχείρισης και διατήρησης των υδάτων μέσω της παρακολούθησης, της βελτίωσης της διαφάνειας και της ενισχυμένης ανταλλαγής δεδομένων στο πλαίσιο του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, των πολιτών και όλων των εμπλεκόμενων φορέων, προκειμένου να προωθηθεί η διεπιστημονική συνεργασία στο πλέον κατάλληλο επίπεδο και να εγκριθεί μια κοινή πλατφόρμα δεδομένων όσον αφορά τις ποσοτικές και ποιοτικές παραμέτρους των υδάτων σε επίπεδο ΕΕ.

Έρευνα και καινοτομία

48. Επισημαίνει ότι η συνεργασία και οι εταιρικές σχέσεις στην έρευνα και την καινοτομία είναι καίριας σημασίας για την αντιμετώπιση των κινδύνων που είναι συναφείς με το νερό· επισημαίνει ότι η UNESCO αναγνωρίζει τις ορθές πρακτικές της Ευρώπης, όπως τα «ζωντανά εργαστήρια» με γνώμονα το νερό, και καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να στηρίξουν τέτοιες εταιρικές σχέσεις σε συνεργασία με τους ΟΤΑ. Οι προϋποθέσεις διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών και απαιτείται να υπογραμμιστεί η ανάγκη να αντιμετωπίσει κάθε περιφέρεια τις μοναδικές συνθήκες της με τον δέοντα τρόπο.

49. Σημειώνει ότι υπάρχει κίνδυνος οι επενδύσεις στον τομέα του νερού να κατανεμηθούν ανορθολογικά στην έρευνα και την καινοτομία ⁽²³⁾· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να προωθήσουν την έρευνα και την καινοτομία στον τομέα των υδάτων, να στηρίξουν βασικές εταιρικές σχέσεις που σχετίζονται με το νερό, όπως το Water4all, να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των ΟΤΑ στην ανάπτυξη λύσεων που δεν αφήνουν κανέναν άνθρωπο και κανέναν τόπο στο περιθώριο· ζητεί ειδική αποστολή του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για μια έξυπνη ως προς τη διαχείριση των υδάτων Ευρώπη σε έναν κόσμο όπου επικρατεί ανθεκτικότητα των υδάτων.

50. Σημειώνει ότι υπάρχει έλλειψη ειδικευμένων επαγγελματιών στον τομέα των υδάτων· θεωρεί επείγουσα την ανάγκη να καταβληθούν σημαντικές προσπάθειες για την εξασφάλιση διαθέσιμων επαγγελματιών στην ΕΕ και για την καθιέρωση νέων μορφών συνεχούς και διά βίου επαγγελματικής κατάρτισης· ζητεί ειδικά σχέδια για την επανειδίκευση και την κατάρτιση των εργαζομένων και των ερευνητών στον τομέα των υδάτων.

⁽²³⁾ Multisource project, policy brief: integrated nature-based solutions for water-smart cities, [Έργο πολλαπλών πηγών, σύνοψη πολιτικής: ολοκληρωμένες λύσεις με βάση τη φύση για έξυπνες ως προς τη διαχείριση των υδάτων πόλεις] Μάρτιος 2023, έργο χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ, αριθ. 101003527.

⁽²³⁾ <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/dfc5df4f-0073-11ee-87ec-01aa75ed71a1/language-el>.

Βρυξέλλες, 20 Ιουνίου 2024.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Vasco ALVES CORDEIRO
